

CONTRIBUTIONS
TO THE HISTORY OF MACEDONIA
AND MACEDONIAN CULTURE

Edited by Katica Kulavkova

Skopje
Macedonian Academy of Sciences and Arts
2021

ПРИЛОЗИ
ЗА ИСТОРИЈАТА НА МАКЕДОНИЈА
И МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА

Приредувач: Катица КУЛАВКОВА

Скопје
Македонска академија на науките и уметностите
2021

Издавач:
МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ

За издавачот: академик Љупчо Коцарев

Приредувач: академик Катица КУЛАВКОВА

Редакција:
академик Љупчо Коцарев, претседател на МАНУ
академик Катица КУЛАВКОВА
академик Витомир Митевски
доп. член Драги Ѓорѓиев
проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев
проф. д-р Ганка Цветанова

д-р Наташа Диденко, секретар на Редакцијата

Во соработка со:
академик Ѓорѓи Поп-Атанасов, раководител на Истражувачкиот центар
за културно наследство „Цветан Грозданов“ – МАНУ
д-р Ратко Дуев, декан на Филозофскиот факултет – Скопје
д-р Ѓоко Ѓорѓевски, декан на Православниот богословски факултет
„Свети Климент Охридски“
д-р Маја Јакимовска Тошиќ, директор на Институтот за македонска литература
д-р Ермис Лафазановски, директор на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“

Уредник: доп. член Марјан Марковиќ

Лектура: Бобан Карапејовски

Превод и лектура на англиски јазик: Јасмина Илиевска-Марјановиќ

Ликовно-графичко уредување и дизајн на кориците: д-р Тони Васиќ

Печат: „Бомат графикс“ – Скопје

Тираж: 500

www.manu.edu.mk

Прилози за историјата на Македонија и македонската култура

Скопје, МАНУ 2021

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР

- ♦ Катица Ќулавкова: Македонија: историски континуитет во простор и време I

УВОД

- ♦ Љупчо Коцарев: За историјата на Македонија ..... a

I КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

- ♦ Драги Митревски: Културната основа на Македонија: од раната бронзена доба до првите политички заедници 39
- ♦ Војислав Сараќински: Македонците меѓу барбарството и хеленството 61
- ♦ Стефан Пановски: Македонските кралеви и Хелените 79

II ПОЛИТИЧКА ИСТОРИЈА

- ♦ Александар Атанасовски: Бугарските завладувања на Македонија во IX и X век 105
- ♦ Митко Панов: Политичко-идеолошките традиции на Самуиловата држава (Концептуализација на историската интерпретација) 125
- ♦ Стојко Стојков: Многуимените Други: Македонија како пресечна точка на другоста на средновековниот Балкан 149

♦ Ванчо Ѓорѓиев: Постулатите на македонското револуционерно движење 1893-1908	169
♦ Никола Минов: Балканските пропаганди во османлиска Македонија	195
♦ Далибор Јовановски: Делејќи го „Своето“: Преговорите за поделба на Македонија меѓу балканските држави	221
♦ Теон Џинго: Македонскиот национален идентитет во политиката на Велика Британија (1919-1941)	245
♦ Тодор Чепреганов: Британските и американските воени мисии во Македонија за македонскиот идентитет во Втората светска војна (1941-1944)	263
♦ Сашо Додевски: Ослободител, окупатор или администратор – позицијата на царството Бугарија во Македонија во Втората светска војна во периодот 1941-1944	277

III КУЛТУРНА ИСТОРИЈА

♦ Ѓорѓи Поп-Атанасов: Македонскиот карактер на глаголицата	303
♦ Витомир Митевски: Индоевропските обрасци и византиската традиција во македонските песни за Крале Марко	319
♦ Ганка Цветанова: Културната и политичката фаза во развојот на македонската нација: Просветителство и Преродба	329
♦ Билјана Ристовска Јосифовска: Македонскиот идентитет во националната историографија: неинституционални и институционални форми на проучување	351
♦ Искра Тасевска Хаџи-Бошкова: Македонската култура во првата половина на XIX век	371
♦ Ангелина Бановиќ Марковска: Мисирков и суштината на националната идеја: јазик, култура, историја	387
♦ Велика Стојкова Серафимовска: Фолклорните маркери и македонскиот културен идентитет	401

- ♦ Сашо Цветковски: Словенските светци во живописот на дебарско-мијачката и самоковската зографска школа (рефлексии и одраз на одделните традиции и културните идентитети) 419
- ♦ Горан Калоѓера: Hommage на македонскиот XIX век: обид за синтеза 451

IV. ЦРКОВНА ИСТОРИЈА

- ♦ Ѓоко Ѓорѓевски и Виктор Недески: Општествено-политичките процеси и улогата на Охридската Архиепископија низ вековите 467
- ♦ Дејан Борисов: Теодосиј Гологанов – скопски митрополит 1885-1892 485
- ♦ Борче Илиевски: Македонското црковно прашање 1943 – 1967 (меѓу автономија и автокефалност) 503
- ♦ Тони Филипоски: Атрибуциите и титулациите на светците на македонската православна црква - Охридска Архиепископија во средновековните извори: Св. Кирил, Св. Методиј, Св. Климент, Св. Наум 525

ПРИЛОЗИ

- ♦ Биографски белешки на авторите 552
- ♦ Список на илустрации: за текстовите на Д. Митревски, Ѓ. Поп-Атанасов, В. Стојкова Серафимовска и С. Цветковски 560